

ROYAUME DE BELGIQUE

Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable

KONINKRIJK BELGIË

Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Cellule stratégique / Beleidscel van Jean-Luc Crucke

Rue des Petits Carmes 15 – 1000 Bruxelles
Karmelietenstraat 15 – 1000 Brussel

ROYAUME DE BELGIQUE

Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable

KONINKRIJK BELGIË

Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Inleiding

De Agenda 2030 en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen zijn een kompas voor het Belgische federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. In haar regeerakkoord 2025-2029 herhaalt de federale regering haar engagement voor de duurzameontwikkelingsdoelstellingen: "Binnen fora als de VN maar ook bilateraal zetten we in op de voorwaarden om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te realiseren, waaronder vrede, veiligheid, de strijd tegen klimaatverandering en voor het behoud van de biodiversiteit en mondiale gezondheid."ⁱ.

Sinds de goedkeuring van de Agenda 2030 heeft de federale regering beleidsmaatregelen genomen om deze doelstellingen te verwezenlijken. Er werden verschillende pistes tegelijk gevolgd en tal van initiatieven genomen binnen de federale overheid om bij te dragen aan de verwezenlijking van de SDG's. Concreet kon het bestaande beleid worden afgestemd op de SDG's of kon er rekening worden gehouden met de SDG's bij de opstelling van nieuw federaal beleid.

De afgelopen jaren zijn er tal van institutionele mechanismen ingevoerd, zowel om transversaal beleid (gender, handicap, armoede, klimaat etc.) te ontwikkelen als om initiatieven rond politieke prioriteiten te coördineren. Het aantal plannen en strategieën neemt toe, waardoor het nog belangrijker wordt om toe te zien op de samenhang tussen de doelstellingen ervan en de efficiënte toewijzing van de beschikbare middelen.

Daarom wordt voorgesteld om via dit plan te focussen op een mainstreamingbenadering van de Agenda 2030 in de bestaande processen en beleidsmaatregelen. Dit weerspiegelt een streven naar doeltreffendheid in een context van budgettaire beperkingen, maar ook een wil om bestaande mechanismen efficiënt te benutten in plaats van nieuwe, bijkomstige processen te ontwikkelen.

We hebben dus gekozen voor een beknopt plan dat de nadruk legt op specifieke mechanismen om de uitvoering van de Agenda 2030 te versnellen en de samenhang van het duurzameontwikkelingsbeleid te versterken.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Wettelijk kader

Artikel 3 van de [wet van 5 mei 1997](#) bepaalt dat er tijdens elke legislatuur een federaal plan voor duurzame ontwikkeling (FPDO) moet worden opgesteld. Hierin moeten de maatregelen worden vastgelegd die op federaal niveau moeten worden genomen om enerzijds de internationale en Europese verbintenissen en anderzijds de doelstellingen van de langetermijnvisie te verwezenlijken.

Het FPDO vormt de motor van de federale strategie en zijn meerwaarde ligt in de samenwerkingen die het op gang brengt tussen de federale departementen. Hierdoor kunnen synergieën en transversaal beleid worden ontwikkeld en sectorale beleidsmaatregelen, die soms in silo's worden uitgewerkt, worden aangevuld.

Uitwerking van het voorontwerp van het plan

In juni 2024 is de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) van start gegaan met de werkzaamheden voor de opstelling van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO). Er werden verschillende werkgroepen opgericht met deskundigen van de federale overheidsdiensten om te kijken aan welke maatschappelijke uitdagingen het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) kan bijdragen.

Naar aanleiding van deze werkzaamheden heeft de ICDO voorgesteld dat het voorontwerp van het plan zich zou toespitsen op de federale strategie voor de uitvoering van de SDG's, op de coherentie van het beleid voor duurzame ontwikkeling en op het interne duurzame beheer van de federale overheidsdiensten.

Openbare raadpleging en ontwerpplan

Net als bij de vorige plannen wordt het voorontwerp van het plan vóór de start van de openbare raadplegingsprocedure ter kennisneming voorgelegd aan de Ministerraad. Vervolgens legt de minister bevoegd voor duurzame ontwikkeling het voorontwerp van het plan gelijktijdig voor aan de wetgevende kamers, de raden en de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen.

Elke burger kan ook reageren op het voorstel voor het plan via de website van het FIDO.

De ICDO zal vervolgens de verzamelde adviezen analyseren om het ontwerpplan uit te werken. Ze staat in voor de verwerking van de ontvangen adviezen en de beoordeling van de ontvankelijkheid ervan, om te bepalen of ze al dan niet in het ontwerpplan worden opgenomen.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Mechanisme voor de opvolging van het plan

De wet bepaalt ook dat het plan een mechanisme voor de opvolging ervan bevat.

De ICDO zal dus twee verslagen over de uitvoering van het FPDO opstellen, zoals voorzien in de wet:

- In haar jaarlijks activiteitenverslag zal de ICDO de balans opmaken van de uitvoering van de maatregelen. De minister belast met Duurzame Ontwikkeling zal deze opvolging van de uitvoering van het plan aan de Ministerraad voorleggen.
- De ICDO-leden zullen achttien maanden voor het einde van het lopende plan een verslag opstellen over het duurzameontwikkelingsbeleid en over de uitvoering van het plan in de federale overheidsdiensten en -instellingen die ze vertegenwoordigen.

Maatregelen van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Van de prioritaire uitdagingen die werden geïdentificeerd na afloop van de werkzaamheden van verschillende werkgroepen, het College van voorzitters en een eerste groep waarin de ministeriële kabinetten waren vertegenwoordigd, sprong er één in het bijzonder in het oog: de noodzaak om de transversale aanpak te versterken om een coherente bijdrage te leveren aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen die in de Agenda 2030 zijn vastgelegd.

In deze context bleek de versterkte samenhang tussen de federale plannen voor duurzame ontwikkeling een essentiële hefboom te zijn.

De ICDO heeft deze uitdaging dan ook in haar werkzaamheden opgenomen en heeft, in samenwerking met haar leden - de vertegenwoordigers van de FOD's - een plan opgesteld om de bijdrage van de federale plannen aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te versterken.

Dit plan stoelt op verschillende pijlers:

- de analyse van de tekortkomingen van de federale overheid met betrekking tot de relevante duurzameontwikkelingsdoelstellingen;
- de identificatie van acties om deze lacunes (gaps) op te vullen;
- het stimuleren van de integratie van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen in het interne beleid van de FOD's en in de uitwerking van nieuwe plannen;
- het opzetten van mechanismen om de verbanden en de samenhang tussen de federale plannen te versterken;
- het verbeteren van de methodologie om de representativiteit van openbare raadplegingen te versterken.

ROYAUME DE BELGIQUE

Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable

KONINKRIJK BELGIË

Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

De voorgestelde maatregelen zijn niet alleen bedoeld om de transversale aanpak van de SDG's door de federale overheid te verbeteren, maar moeten de Belgische staat ook voorbereiden op twee belangrijke gebeurtenissen:

- de *Voluntary National Review* op hoog niveau van de Verenigde Naties;
- de uitwerking van een Belgisch standpunt over de Agenda na 2030.

Het FIDO en de ICDO vervullen uitsluitend een ondersteunende, coördinerende en begeleidende rol ten aanzien van de FODs. Zij bepalen geen beleidsprioriteiten, voeren geen inhoudelijke evaluatie van het overheidsbeleid uit en kunnen geen instructies geven aan de FODs.

1. Evaluatie van de bijdrage van de bestaande plannen aan de SDG's

Om te kunnen vaststellen welke verbeteringen nodig zijn om de bijdrage van de federale overheid aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te versterken, moeten de bestaande maatregelen en de bijdrage ervan aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen worden geëvalueerd.

Daartoe worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Vanaf 2026 vertaalt de werkgroep "Strategie" van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) de SDG's die relevant zijn voor het federale niveau naar SMART-doelstellingen (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) en kent er opvolgingsindicatoren aan toe. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle FOD's die lid zijn van de ICDO. Het ICDO-secretariaat zorgt voor de coördinatie en de opstelling van de conclusies van deze groep. Deze maatregel brengt geen extra lasten met zich mee, aangezien er al eerder werkgroepen zijn opgericht en er binnen elke FOD een cel voor duurzame ontwikkeling bestaat die hun FOD vertegenwoordigt in dit soort werkgroepen.
  - o Dit document wordt, na goedkeuring door de Ministerraad, als bijlage toegevoegd aan het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling.
- Vanaf 2026 voegt de ICDO een overzicht van de bijdrage van de verschillende federale plannen aan de SDG's toe aan het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling.
- Vanaf 2026 maakt het FIDO de evaluatie van de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen bekend op basis van:
  - o de evaluatie van de verwezenlijking van de SDG's door het Federaal Planbureau;
  - o de resultaten van de GAP-analyse 2024 en de update daarvan (2027);
  - o het jaarverslag van het Sustainable Development Solution Network (SDSN).

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

De communicatie vindt jaarlijks plaats via verschillende kanalen:

- de analyses worden gepubliceerd op de website van het FIDO;
- het FIDO stuurt een brief met de gaps per beleidsdomein naar elke FOD;
- de minister belast met Duurzame Ontwikkeling deelt deze gaps mee aan de regeringsleden.

2. Identificatie van acties om de gaps in de verwezenlijking van de SDG's weg te werken

Zodra de GAP-analyse met betrekking tot de bijdrage van de federale overheid aan de verwezenlijking van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) louter ter informatie is uitgevoerd, is het nuttig om mogelijke acties te identificeren die kunnen bijdragen tot het wegwerken van de vastgestelde lacunes.

Daartoe bepaalt het plan dat vanaf 2026 elke FOD, op basis van de communicatie van de FIDO over de vastgestelde lacunes in het behalen van de SDG's, potentiële acties identificeert die hieraan kunnen bijdragen.

Deze oefening dient uitsluitend ter ondersteuning van de besluitvorming en creëert op zich geen nieuwe opdrachten of beleidsverplichtingen voor de FOD's. De geïdentificeerde potentiële acties worden voorgelegd aan de bevoegde minister, die als enige bevoegd blijft om de opportuniteit van de uitvoering ervan te beoordelen en, in voorkomend geval, te beslissen of deze al dan niet in het kader van zijn of haar beleid worden opgenomen. De identificatie van deze acties houdt op zich dan ook geen enkele verplichting tot uitvoering in.

3. Inachtneming van de SDG's door de overheid

De overheid kan op substantiële wijze bijdragen aan de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen via doeltreffende interne-beheerprocessen waarin duurzame ontwikkeling volledig geïntegreerd is.

Om deze kans op het bereiken van de SDG's te benutten, stelt het plan verschillende maatregelen voor die bestemd zijn voor de overheden:

- Vanaf 2026 worden de overheden begeleid bij de uitvoering van de SDG's door het FIDO, via een opleidingsprogramma over duurzame ontwikkeling. Zij zullen eveneens een beroep kunnen doen op het raamcontract van BOSA (GO185 domein 4), dat de overheden helpt een analyse uit te voeren om de meest relevante acties op het vlak van duurzame ontwikkeling voor hun beleidsdomein te identificeren.
- Vanaf 2026 zullen de FOD's in hun strategisch plan, hun operationeel plan en hun jaarlijks actieplan inzake duurzame ontwikkeling vermelden aan welke SDG's hun beleid bijdraagt.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

- Vanaf 2026 werkt het FIDO aan een bijwerking van het handboek voor het opmaken van het jaarlijks actieplan voor duurzame ontwikkeling. Het handboek zal worden aangepast op basis van:
  - o de geldende regelgeving;
  - o een analyse van de meerwaarde van het actieplan voor duurzame ontwikkeling en van de synergiën met het operationeel plan en het beleidsplan.
- Vanaf 2026 integreert het interne projectbeheersysteem van de FOD's de bijdrage aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.
- Vanaf 2026 analyseert de ICDO de verbanden die kunnen worden gelegd tussen de transversale doelstellingen die voor elke FOD gelden en het DFD-charter, met als doel een bijwerking van dit charter voor te stellen met onder meer de volgende elementen:
  - o doelstellingen voor de verschillende engagementen inzake duurzaam intern beheer;
  - o mechanismen voor de opvolging van dat duurzaam intern beheer;
  - o De verplichting voor de afdelingen voor duurzame ontwikkeling om in hun jaarverslagen te vermelden hoe het DFD-handvest door de administratie in aanmerking is genomen en toegepast.

4. Evaluatie van de bijdrage van de nieuwe plannen aan de SDG's

In het verlengde van de evaluatie van de bijdrage van de federale regering aan de SDG's zouden de nieuwe federale plannen consistent en gemakkelijk door de FOD's zelf moeten kunnen worden geëvalueerd, om na te gaan hoe ze bijdragen aan de SDG's.

In dat kader voorziet het plan in het volgende:

- vanaf 2026 ontwikkelt de ICDO een methode aan de hand waarvan de FOD's kunnen evalueren hoe de plannen bijdragen aan de SDG's;
- vanaf 2027 worden er proefprojecten uitgevoerd om de door de ICDO ontwikkelde methode te testen;
- vanaf 2026 informeert de ICDO in haar jaarverslag over de inspanningen die de FOD's leveren om bij te dragen aan de SDG's. Het verslag van de ICDO wordt overgemaakt aan het parlement, het College van voorzitters en de andere federale adviesraden.

5. Inachtneming van de SDG's door de regeringsleden

Naast de overheden spelen de regeringsleden een essentiële rol bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Het is van essentieel belang dat er een denkoefening rond de SDG's plaatsvindt, opdat de beslissingen bijdragen aan de duurzame transitie van onze samenleving.

Om deze doelstelling na te streven, worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- vanaf 2026 neemt de minister belast met Duurzame Ontwikkeling het initiatief om de IMCDO opnieuw samen om te kijken hoe kan worden overlegd tussen beleidsniveaus in het kader van de uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen;

6. Representatieve openbare raadpleging

De democratie is een basisvoorwaarde voor het nastreven van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Daartoe is het essentieel dat de procedures voor de openbare raadpleging de meerderheid van de betrokken belanghebbenden kunnen betrekken.

Hiervoor zullen verschillende maatregelen worden genomen om de representativiteit van de openbare raadplegingen te versterken:

- Vanaf 2026 werkt het FIDO aan de uitwerking van een methode om gestructureerd rekening te houden met de belanghebbenden in de openbare raadplegingen.
  - o De raadplegingsmethode wordt binnen de ICDO gevalideerd en opgenomen in het organisatiebeheersingsproces van elke FOD.
- Zodra de ICDO deze methode heeft goedgekeurd, zullen de FOD's worden uitgenodigd om dit toe te passen om een inclusieve openbare raadpleging te verzekeren in het kader van de voorbereiding van het federale beleid.
- In zijn jaarverslag dat aan de ICDO wordt voorgelegd, vermeldt de FOD hoe de methode in de openbare raadplegingen is toegepast.
- Om het werk van de FOD's te vergemakkelijken, onderzoekt de ICDO hoe de door de federale overheid opgestarte openbare raadplegingen kunnen worden samengebracht om de belanghebbenden een totaalbeeld te bieden van de lopende raadplegingsprocessen.

7. Versterking van de samenhang tussen de federale plannen

De duurzameontwikkelingsdoelstellingen stoelen op een evenwicht tussen economische, sociale en ecologische dimensies die vaak door afzonderlijke beleidsdomeinen worden behandeld. Daarom moet de samenhang worden geanalyseerd om te voorkomen dat bepaalde beleidsmaatregelen elkaar tegenspreken en de overheid algemeen minder doeltreffend optreedt.

De volgende maatregelen hebben tot doel de coördinatie te verbeteren en deze problemen op te sporen, zodat de synergieën tussen beleidsdomeinen kunnen worden versterkt, de geloofwaardigheid van het overheidsoptreden kan worden gewaarborgd en de langetermijndoelstellingen kunnen worden bereikt:

- De ICDO neemt het initiatief een werkgroep te richten op rond de samenhang van het duurzameontwikkelingsbeleid:
  - o De werkgroep bestudeert de samenhang tussen de plannen, alsook de methodes om er bij de uitwerking van beleid voor te zorgen dat de SDG's transversaal worden benaderd.
  - o De werkgroep stelt een aanbevelingsverslag op en legt dit voor aan de minister belast met Duurzame Ontwikkeling. Het verslag bevat voorstellen voor tools en mechanismen om het transversale beleid te versterken en samenwerkingen tussen regeringsleden tot stand te brengen.
- Het middenveld, zoals de FRDO, wordt betrokken bij de denkoefeningen over de transversale benadering van de SDG's met het oog op een sterkere samenhang tussen de plannen.

8. Voorbereiding op de Agenda na 2030

Nu de deadline van de Agenda 2030 nadert, is het van cruciaal belang om de continuïteit ervan te verzekeren door te anticiperen op de toekomstige beleidslijnen, zodat strategische vacuüms worden vermeden en een gecoördineerde internationale dynamiek rond de grote hedendaagse uitdagingen behouden blijft. Door nu al een denkoefening over de Agenda na 2030 op te starten, kunnen we bovendien de stem van de verschillende actoren laten horen in het kader van een overlegde aanpak en de relevantie bevestigen van alle acties die tot dusver zijn doorgevoerd voor een duurzame transitie.

In dit verband voorziet het plan in de volgende maatregelen:

- De WG Internationaal Beleid van de ICDO nodigt de experts van de FOD's uit om een Belgisch standpunt over de Agenda na 2030 voor te bereiden.
- Vanaf 2026 wordt het middenveld geraadpleegd om de maatschappelijke verwachtingen en ambities rond de Agenda na 2030 in kaart te brengen.
- De minister belast met Duurzame Ontwikkeling roept de IMCDO (Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling) bijeen om een collectieve bijdrage hierover voor de CoorMulti voor te bereiden. De collectieve bijdrage moet worden gevalideerd op de coormulti.

ROYAUME DE BELGIQUE

Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable

KONINKRIJK BELGIË

Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

9. Voorbereiding op de *Voluntary National Review* op hoog niveau van de Verenigde Naties

Tot slot zal het geheel van de maatregelen uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling rechtstreeks bijdragen aan de voorbereiding van de *Voluntary National Review* die wordt voorgesteld in het kader van het *High-level Political Forum* van de Verenigde Naties. Deze oefening vormt een echte strategische hefboom voor continue verbetering, internationale samenwerking en geloofwaardigheid, door een sterk signaal te geven over het nationale engagement voor de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en over de wil om de geboekte vooruitgang voort te zetten.

Er zijn verschillende voorbereidende maatregelen nodig:

- De minister belast met Duurzame Ontwikkeling neemt een beslissing over de voorstelling van een *Voluntary National Review* van België aan het *High-level Political Forum* van de Verenigde Naties.
  - o Naar aanleiding van deze beslissing roept de IMCDO de werkgroep Internationaal Beleid opnieuw samen om de voorbereidingen op federaal niveau van deze vrijwillige evaluatie te coördineren en de bijdragen van de deelgebieden aan de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te bundelen in een globale evaluatie.

De deelname van België aan deze evaluatie zal plaatsvinden binnen de bestaande budgettaire grenzen. Het federale aandeel voor de voorbereiding van deze evaluatie zal volledig ten laste worden genomen van het budget van het FIDO.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Bijlage

Omzetting van de SDG in SMART-doelstellingen

1. Voorgeschiedenis

Het Programma voor duurzame ontwikkeling tegen 2030 (Agenda 2030) werd in september 2015 door de Verenigde Naties aangenomen. Het is gebaseerd op 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG), onderverdeeld in 169 subdoelstellingen, waarvoor de United Nations Statistics Division (UNSTAT) specifieke indicatoren heeft opgesteld om de voortgang te kunnen volgen.

Vanwege hun universele reikwijdte zijn deze doelstellingen, subdoelstellingen en indicatoren in algemene bewoordingen geformuleerd en moeten ze worden aangepast aan de realiteit en de prioriteiten van elke Staat.

Naar aanleiding van de goedkeuring van de Agenda 2030 kreeg het Interfederaal Instituut voor de Statistiek de opdracht om de indicatoren voor de monitoring in België vast te stellen, op basis van de door UNSTAT en Eurostat ontwikkelde methodologieën.

Gelet op de bevoegdheidsverdeling in België heeft elk bestuursniveau zijn eigen strategie voor de uitvoering van de Agenda 2030 uitgewerkt, terwijl in 2017 een nationale strategie werd aangenomen. Er is daarentegen op federaal niveau geen specifieke omzetting gebeurd van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en de bijbehorende subdoelstellingen op basis van de eigen bevoegdheden van de federale overheid.

De verschillende rapporten van [het Federaal Planbureau](#), de adviezen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en het [rapport van de Rekenkamer over de uitvoering van de SDG](#) en de opvolging van de indicatoren wijzen allemaal op het ontbreken van specifieke federale doelstellingen om de Agenda 2030 te verwezenlijken.

Om deze leemte op te vullen, werd in het in 2021 aangenomen federaal plan voor duurzame ontwikkeling een maatregel opgenomen om dergelijke doelstellingen vast te stellen. Deze maatregel is echter niet uitgevoerd. De Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) achtte het daarom wenselijk om deze maatregel opnieuw op te nemen in het voorontwerp van het federaal plan voor duurzame ontwikkeling voor de nieuwe legislatuur.

Zij is namelijk van mening dat de vaststelling van doelstellingen die specifiek, meetbaar, haalbaar, realistisch en voorzien van precieze termijnen zijn (SMART-doelstellingen), de uitvoering van de Agenda 2030 in de slotfase ervan, vóór de einddatum in 2030, zou versterken.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

2. Methodologie

De Agenda 2030, die in 2015 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd aangenomen, is door België geratificeerd. De 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG) en de 169 bijbehorende subdoelstellingen vormen dan ook het referentiekader waartoe de Belgische autoriteiten zich hebben verbonden. Het gaat er dus niet om deze doelstellingen opnieuw te definiëren of het ambitieniveau ervan aan te passen, maar om ze volledig operationeel te maken binnen de context van de federale bevoegdheden, om de uitvoering, de opvolging en de evaluatie ervan te vergemakkelijken.

Ondanks het feit dat ze uiteindelijk niet werden uitgevoerd, werden tijdens de vorige legislatuur reeds voorstellen uitgewerkt om de doelstellingen van de SDG's te vertalen naar SMART-doelstellingen. Bovendien heeft het Federaal Planbureau in het kader van zijn werkzaamheden met betrekking tot de indicatoren voor de opvolging van de SDG ook een methodologische reflectie over dit onderwerp ontwikkeld.

Wij beschikken eveneens [over een analyse](#) waarmee kan worden beoordeeld in hoeverre de doelstellingen van de SDG al voldoende specifiek zijn geformuleerd om direct op federaal niveau te worden uitgevoerd.

Deze werkzaamheden vormen een solide basis waardoor we ons nu kunnen concentreren op de punten die nog verduidelijking vereisen.

2.1. Proces

Het volgende proces wordt voorgesteld.

a) Administratief overleg in een werkgroep van de ICDO

De Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO), samengesteld uit vertegenwoordigers van alle FOD's, is de meest geschikte instantie om voorstellen rond SMART-doelstellingen op te stellen die onder de federale bevoegdheden vallen.

Voor elke doelstelling die verduidelijking vereist, zal de werkgroep een omzetting naar een SMART-doelstelling voorstellen, dat wil zeggen een doelstelling die:

- specifiek is, waarbij het verwachte resultaat duidelijk wordt omschreven;
- meetbaar is, aan de hand van vastgestelde indicatoren;
- haalbaar is, rekening houdend met de bevoegdheden van de federale overheid;
- relevant is ten opzichte van de doelstelling van de Verenigde Naties;
- een tijdshorizon heeft, in overeenstemming met de Agenda 2030.

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

Deze omzetting is niet bedoeld om het door de Verenigde Naties vastgestelde doel te wijzigen, maar om de uitvoeringsmodaliteiten ervan in de Belgische federale context te verduidelijken. Wanneer het doel in algemene of kwalitatieve bewoordingen is geformuleerd, zal de SMART-doelstelling het met name mogelijk maken om de indicatoren voor de opvolging, de reikwijdte van het betrokken beleid en eventuele termijnen nauwkeuriger te omschrijven.

Om deze doelstellingen vast te stellen, zullen de vertegenwoordigers van de FOD's zich baseren op:

- de bestaande internationale verbintenissen;
- de politieke verbintenissen van de federale regering;
- de bevoegdheden van de federale overheden;
- de adviezen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO);
- de methodologische aanbevelingen die het Federaal Planbureau heeft geformuleerd tijdens de werkzaamheden in 2021.

b) Politieke beraadslaging binnen de Regering

De Agenda 2030 bestrijkt het gehele overheidsbeleid en heeft dus betrekking op alle leden van de regering.

Er wordt voorgesteld dat de door de ICDO opgestelde SMART-doelstellingen als bijlage worden toegevoegd aan het federaal plan voor duurzame ontwikkeling. Om deze bijlage aan het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling toe te voegen, zal de leden van de regering worden gevraagd zich uit te spreken over de vertaling naar SMART-doelstellingen. Er is dus een politieke goedkeuring voorzien. Deze werkzaamheden zouden van start gaan na de definitieve goedkeuring van het federaal plan voor duurzame ontwikkeling, om het politieke mandaat van de ICDO voor de uitvoering van deze maatregel te waarborgen en tegelijkertijd de leden van de regering in staat te stellen het werk te beoordelen en goed te keuren.

2.2. Inhoud van de SMART-doelstellingen

Om de geboekte vooruitgang doeltreffend te kunnen opvolgen en het overheidsbeleid te kunnen evalueren, moeten de 169 subdoelstellingen van de SDG kunnen worden omgezet in doelstellingen die voldoende concreet zijn om als leidraad te dienen voor het optreden van de overheid.

Sommige doelstellingen zijn al voldoende SMART geformuleerd. Dit is bijvoorbeeld het geval voor doelstelling 1 van SDG 1, die bepaalt dat tegen 2030 de extreme armoede (leven van minder dan 1,25 dollar per dag) moet zijn uitgebannen. Ook doelstelling 1 van SDG 3 voorziet dat tegen 2030 vermijdbare sterfte onder pasgeborenen en kinderen jonger dan vijf jaar moet worden beëindigd, met als concrete streefwaarden een neonatale sterfte van maximaal 12 per 1.000 levendgeborenen en een sterftecijfer bij kinderen jonger dan vijf jaar van maximaal 25 per 1.000

ROYAUME DE BELGIQUE
Ministre de la Mobilité, du Climat et de la transition
Environnementale, chargé du Développement durable
KONINKRIJK BELGIË
Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie,
belast met Duurzame Ontwikkeling

levendgeborenen. Deze doelstellingen zijn gemakkelijk toepasbaar in de Belgische context en bevatten kwantitatieve elementen die een analyse mogelijk maken.

Andere daarentegen blijven algemeen. Zo bepaalt bijvoorbeeld subdoelstelling a van SDG 7 dat tegen 2030 de internationale samenwerking zal worden versterkt om de toegang tot onderzoek en technologieën op het gebied van schone energie te vergemakkelijken. Deze subdoelstelling mist echter de nodige precisie om te kunnen verantwoorden of beoordelen in welke mate de internationale samenwerking daadwerkelijk is versterkt.

Ze moeten daarom op nationaal niveau worden uitgewerkt, zodat de uitvoering ervan in de Belgische context kan worden verduidelijkt, zonder dat de inhoud ervan in het gedrang komt.

Eerdere analyses hebben het mogelijk gemaakt om de betrokken bevoegdheden te identificeren:

- 31 doelstellingen vallen uitsluitend onder de federale bevoegdheid; (Voorbeeld: subdoelstelling 1 van SDG 1 over de uitroeiing van armoede, of subdoelstelling 3 van SDG 1 betreffende de toegang tot sociale bescherming.)
- 133 hebben betrekking op bevoegdheden die met de gefedereerde entiteiten worden gedeeld; (Voorbeeld: subdoelstelling 1 van SDG 5 over de uitbanning van discriminatie van vrouwen en meisjes.)
- 5 vallen uitsluitend onder de bevoegdheid van de gefedereerde entiteiten. (Voorbeeld: subdoelstellingen verbonden aan SDG 4, Onderwijs.)

Uit diezelfde analyses blijkt dat van de 169 subdoelstellingen:

- 119 al als voldoende geformuleerd worden beschouwd volgens de SMART-criteria of geen verdere verduidelijking vereisen voor de uitvoering ervan;
- 50 een aanvullende omzetting vereisen om volledig operationeel te zijn.

Het voorgestelde werk bestaat er dan ook in om zich uitsluitend op deze 50 subdoelstellingen te concentreren. Voorbeelden van de vertaling van deze subdoelstellingen naar SMART-doelstellingen zijn terug te vinden in het onderzoekswerk dat hierover in opdracht van het

Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling werd uitgevoerd: [FIDO - Project 'SDG-targets' - work in progress - V5_All_AnnexB.xlsx](#)

Deze keuze wordt gerechtvaardigd door het feit dat de overige subdoelstellingen al voldoende nauwkeurig zijn om de acties van de overheid te sturen. Het gaat er niet om de Agenda 2030, die België heeft onderschreven, in haar geheel te herzien, maar uitsluitend om de subdoelstellingen aan te vullen waarvan de formulering op zichzelf onvoldoende is om de verwachte resultaten, de indicatoren voor de monitoring of het ambitieniveau in de federale context duidelijk te definiëren.

Voor het opstellen van deze SMART-doelstellingen kan een beroep worden gedaan op verschillende bronnen:

- de 17 subdoelstellingen waarvan de inhoud al wordt gedekt door andere, voldoende nauwkeurig geformuleerde subdoelstellingen;
- de internationale of nationale verbintenissen die reeds door België zijn goedgekeurd;
- de doelstellingen die zijn vastgesteld door andere lidstaten die de SDG op nationaal niveau hebben uitgewerkt;
- de mondiale indicatoren die zijn ontwikkeld door de United Nations Statistics Division (UNSTAT) en die een relevante basis vormen voor het verduidelijken van de verwachte resultaten en de manier waarop deze worden gemeten.

Er wordt voorgesteld dat de politieke goedkeuring uitsluitend betrekking heeft op de SMART-doelstellingen die zijn opgesteld voor de subdoelstellingen waarvoor daadwerkelijk een aanvullende omzetting nodig is en die niet al onder andere, voldoende precieze subdoelstellingen vallen.

3. Opvolging

Het vaststellen van SMART-doelstellingen is een goede bestuurspraktijk die de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het overheidsbeleid versterkt.

Zoals blijkt uit de evaluaties van de FRDO, het Federaal Planbureau en de Rekenkamer, vergemakkelijkt het beschikken over duidelijk omschreven doelstellingen zowel het formuleren van beleid als het toezicht op de uitvoering ervan. Door de verwachte resultaten, verantwoordelijkheden, indicatoren en termijnen te verduidelijken, verbeteren deze doelstellingen ook de transparantie en de verantwoording van de acties van de overheid.

Dit werk kan met name bijdragen aan:

- de ontwikkeling en opvolging van indicatoren in verband met de SDG;
- de opstelling van actieplannen voor duurzame ontwikkeling van de federale overheidsdiensten;
- de uitwerking van strategische en operationele plannen van de federale overheidsdiensten;
- het opstellen van algemene beleidsnota's;
- het opvolgen van de uitvoering van de verbintenissen van België in het kader van de Agenda 2030.

ⁱ Regeerakkoord, 2025-2029, pagina 194.